

Wyrok z dnia 13 listopada 1998 r.

II UKN 302/98

Skarga na bezczynność organu rentowego, o której mowa w art. 477⁹ § 4 KPC, przysługuje jedynie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych. Nie może zatem dotyczyć sprawy, która nie podlega właściwości organu rentowego, a taką jest sprawa z wniosku o wykreślenie hipoteki ustawowej z księgi wieczystej.

Przewodniczący: SSN Zbigniew Myszkowski, Sędziowie SN: Maria Mańkowska (sprawozdawca), Maria Tyszel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 13 listopada 1998 r. sprawy z wniosku Czesława J. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w O.W. o składki na ubezpieczenie społeczne, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi z dnia 12 lutego 1998 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e

Czesław J., prowadzący działalność gospodarczą - Zakłady Mięsne w K., w skardze na bezczynność Oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w O.W. w kolejnych wnioskach z 1997 r. datowanych : 15 kwietnia i 26 maja wniósł o zobowiązanie Oddziału do wydania decyzji w sprawie wystąpienia z wnioskiem do Sądu w Krotoszynie o wykreślenie hipoteki i wydanie zaświadczenia, że nie zalega w uiszczaniu składek na ubezpieczenie społeczne.

Strona pozwana poinformowała wnioskodawcę, że nie może wydać żądanego zaświadczenia, ponieważ zaległość wnioskodawcy wynosi 372.398,93 zł i w dniach 26 lutego i 24 marca 1997 r. wydała mu zaświadczenie o powyższej treści. Zaległość dotyczy składek wynikających z bieżącej działalności wnioskodawcy oraz należności wynikającej z aktu notarialnego, w którym uznał roszczenie organu rentowego i

przejął zobowiązanie poprzez realizację układu ratalnego. W dniu 21 grudnia 1996 r. układ ratalny został zerwany, a pozostałe należności nie spłacone. Zabezpieczenie należności dokonane przez wpis hipotek na nieruchomości jest zasadne wobec zalegania nadal z opłatą składek na ubezpieczenie społeczne.

Sąd Wojewódzki w Kaliszu postanowił połączyć sprawy do wspólnego rozpoznania i wyrokiem z dnia 24 lipca 1997 r. uwzględnił odwołanie wnioskodawcy z dnia 26 maja 1997 r. i zobowiązał organ rentowy do wydania decyzji zawierającej stanowisko organu rentowego wobec żądania, jakie zgłosił wnioskodawca w piśmie skierowanym do ZUS w dniu 16 grudnia 1996 r., oddalając pozostałe odwołania. W piśmie tym wnioskodawca zażądał od organu rentowego zwrotu uiszczonych składek za zadłużone przedsiębiorstwo i przekazanie ich na bieżące zobowiązania wnioskodawcy z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, a organ rentowy nie wydał dotąd decyzji w tej sprawie. Pozostałe żądania wnioskodawcy zostały oddalone, ponieważ nie należą do spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych (art. 476 § 2 KPC).

W wyniku rozpoznania apelacji obu stron Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 12 lutego 1998 r. oddalił apelację strony pozwanej, a co do apelacji wnioskodawcy umorzył postępowanie apelacyjne w przedmiocie skargi na milczenie w zakresie postępowania egzekucyjnego w administracji oraz w pozostałej części apelację tę oddalił. Sąd umorzył postępowanie na podstawie art. 355 KPC wobec cofnięcia apelacji w tym zakresie, a w pozostałej części uznał apelacje obu stron za niezasadne. Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji, że skarga na bezczynność organu rentowego, o której mowa w art. 477⁹ KPC przysługuje jedynie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, do których nie należy sprawa o wykreślenie hipoteki. Również nie należy do spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych żądanie wydania przez organ rentowy zaświadczenia, ponieważ nie przysługuje na to ani odwołanie, ani skarga na bezczynność. Natomiast sprawa dotycząca wymierzania i pobierania składek na ubezpieczenie społeczne jest sprawą z zakresu ubezpieczeń społecznych na podstawie art. 476 § 2 KPC w związku z art. 11 ustawy z dnia 25 listopada 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 1989 r. Nr 25, poz. 137 ze zm.), dlatego za słuszny uznał Sąd Apelacyjny pogląd Sądu Wojewódzkiego, iż organ rentowy był zobowiązany do wydania decyzji na wniosek Czesława J. zawarty w piśmie z dnia 16 grudnia 1996 r.

Pełnomocnik wnioskodawcy zaskarżył kasacją powyższy wyrok, zarzucając naruszenie art. 474 i art. 476 § 2 KPC przez niezwrócenie uwagi organowi rentowemu na poważne, a właściwie naruszenia prawa, których organ dopuścił się przez niewydanie decyzji oraz niezastosowanie art. 219 KPA.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje;

Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w granicach kasacji, co oznacza, że bierze pod uwagę jedynie przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Kasacja wnioskodawcy nie jest zasadna.

Wskazanie art. 474 KPC, jako podstawy kasacyjnej jest chybione, ponieważ kasacja nie wskazała, że Sąd Apelacyjny naruszył w wyroku ten przepis. Powołanie w kasacji samego przepisu prawa bez wskazania, na czym polega jego naruszenie, stanowi istotną wadę kasacji, co zgodnie z ustalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego czyni w tym zakresie kasację niedopuszczalną. Sąd Najwyższy nie jest bowiem obowiązany ani uprawniony do domyślania się na czym polega - zdaniem wnoszącego kasację - naruszenie wskazanego przepisu.

Sądy obu instancji prawidłowo uznały, że żądanie wnioskodawcy w zakresie zwrotu lub zaliczenia składek na ubezpieczenie społeczne jest sprawą z zakresu ubezpieczeń społecznych (art. 476 § 2 KPC) i wymaga wydania decyzji, od której przysługuje stronie odwołanie do sądu. Sprawa ta niejako konsumuje dotychczasowe wnioski o wydanie zaświadczenia o niezaleganiu w opłacaniu składek, nie było zatem potrzeby czynienia rozważań na temat niezastosowania przez organ rentowy art. 219 KPA. Podkreślenia jednak wymaga, że podstawę kasacji nie może stanowić naruszenie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, gdyż art. 393¹ pkt 2 KPC odnosi się wyłącznie do naruszenia przepisów prawa procesowego, czyli przepisów kodeksu postępowania cywilnego.

Natomiast odnośnie do pozostałych roszczeń wnioskodawcy zarówno Sąd Wojewódzki, jak i Sąd Apelacyjny w uzasadnieniach swoich wyroków bardzo dokładnie wyjaśniły, że pozostałe żądania wnioskodawcy nie mieszczą się w katalogu spraw wymienionych w art. 476 § 2 KPC, nie są zatem sprawami z zakresu ubezpieczeń społecznych i nie wymagają wydania decyzji organu rentowego.

Skarga na bezczynność organu rentowego, o której mowa w art. 477⁹ § 4 KPC, przysługuje jedynie w tych sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, które

zostały wymienione w art. 476 § 2 KPC. Należą do nich sprawy dotyczące ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń z zakresu właściwości Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Katalog tych spraw pokrywa się z wykazem zamieszczonym w art. 180 § 2 KPA, według którego przez sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych rozumie się sprawy wynikające z przepisów o ubezpieczeniach społecznych, o zaopatrzeniach emerytalnych i rentowych, o funduszu alimentacyjnym, a także sprawy wynikające z przepisów o innych świadczeniach wypłacanych z funduszy przeznaczonych na ubezpieczenie społeczne. Skarga na bezczynność organu rentowego nie może zatem dotyczyć sprawy, która nie podlega jego właściwości, a takim jest wniosek o wykreślenie hipotek ustawowych z księgi wieczystej, który podlega rozpoznaniu w postępowaniu sądowym, a nie administracyjnym przez organ rentowy.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy uznał, że rozpoznawana kasacja nie ma usprawiedliwionych podstaw i na podstawie art. 393¹² KPC orzekł jak w sentencji.

=====